

БІЯГРАФІЯ ДЫЯСПАРЫ – ЧАСТКА БІЯГРАФІІ КРАІНЫ

**У выдавецтве “Беларуская навука” пабачыла свет кніга
“Малдаване Беларусі: этнакультурная ідэнтычнасць і інтэграцыя”**

“У Беларусі пражываюць прадстаўнікі каля 150 нацыянальнасцяў. У нацыянальным складзе насельніцтва малдаване – на адзіннацым месцы. Яны задзейнічаны ў эканоміцы нашай краіны, у розных сферах грамадскага жыцця. Прадстаўнікі дыяспары займаюць кіруючыя пасады на прадпрыемствах, працуюць у сістэме аховы здароўя, яскрава сябе паказваюць падчас культурных мерапрыемстваў, фестываляў, выступаюць на дабрачынных канцэртах у сацыяльных установах. У рамках дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” ім аказваецца падтрымка, шыюцца нацыянальныя строі”, – раскажаў Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Аляксандр Румак падчас прэзентацыі кнігі “Малдаване Беларусі: этнакультурная ідэнтычнасць і інтэграцыя”. Ён падкрэсліў, што сёння ў Беларусі прадстаўнікоў розных народаў сустракаюць не па нацыянальнасці, не па веравызнанні, тут цэнняцца адкрытасць і дабрыйня.

■ Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Аляксандр Румак

■ Елізавета Квілінкова

Аўтар унікальнага выдання – доктар гістарычных навук, дацэнт, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору НАН Беларусі Елізавета Квілінкова. Яе манаграфія – першае даследаванне, прысвечанае малдаўскай дыяспары Беларусі. Дарэчы, падобных прац няма ні ў адной з рэспублік постсавецкай прасторы.

Елізавета Квілінкова прыехала ў Беларусь з Малдовы, дзе яе муж працаваў паслом Рэспублікі Беларусь. Менавіта ён падказаў ёй узяцца за даследаванне этнасаў. Да гэтага, напрыклад, яна пісала пра беларусаў Малдовы і гагаўзаў. Новую тэму вучоная пачала распрацоўваць з 2020 года. Дзякуючы падтрымцы Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, а таксама старшыні таварыства сяброўства “Беларусь–Малдова” Віктара Сарачана, які ў 2017–2022 гадах працаваў надзвычайным

ДЫПЛОМ З БЕЛАРУСІ — УЙГУРСКАМУ ПІСЬМЕННІКУ

У сталіцы Башкартастана прайшоў
Форум творчай і навуковай інтэлігенцыі
дзяржаў-удзельніц
Садружнасці Незалежных Дзяржаў

Упершыню галоўная гуманітарная падзея прайшла ў рэгіёне Расійскай Федэрацыі. Гэта ў некаторым плане і сведчанне значнага ўкладу Башкартастана ў развіццё агульнай сусветнай культуры, пашырэнне міждзяржаўных культурных стасункаў.

Удзел у Форуме прыняў і намеснік дырэктара – галоўнага рэдактара Выдавецкага дома “Звязда”, намеснік старшыні Саюза пісьменнікаў Беларусі, публіцыст і перакладчык Аляксей Чарота. На адной з пляцовак форуму ён уручыў Дыплом Выдавецкага дома “Звязда” вядомаму ўйгурскаму пісьменніку з Казахстана Авуту Масімаву.

– Удзячны беларускім калегам за прыязнае стаўленне да маёй сціплай працы на ніве мастацкага перакладу, – пракаменціраваў падзею ўйгурскі пісьменнік. – У сваім трохтомным зборы твораў, дзе знайшлося месца перакладам казак і аповядаў пісьменнікаў розных краін, я прадставіў і пераўвасабленні з беларускай літаратуры. У прыватнасці, у трэцім томе надрукаваны казкі Кацярыны Хадасевіч-Лісавой, Людмілы Рублеўскай, Алеся Карлюкевіча. Знаёмства чытачоў з Казахстана, а таксама з іншых краін, дзе чытаюць і па-ўйгурску, з беларускай дзіцячай літаратурай прадоўжу і надалей. Прыемна было пазнаёміцца з беларускай дэлегацыяй на такім прадстаўнічым форуме, рады стасункам з Аляксеем Іванавічам Чаротам, ад якога шмат што новага даведаўся пра сучасны літаратурны працэс на радзіме Купалы і Коласа.

А ў Беларусь Авут Масімаў перадаў кнігі ўйгурскіх пісьменнікаў, выдадзеных у Казахстане. Перадаў і прывітанне ад доктара філалагічных навук Алімжана Хамраева, які шмат піша пра ўйгурска-беларускія літаратурныя сувязі. Выступае, дарэчы, Алімжан Хамраеў і ў беларускай літаратурна-мастацкай перыёдыцы. Нагадаем, што на ўйгурскую мову перакладзены і славуты верш-гімн народнага песняра Беларусі Янкі Купалы “А хто там ідзе?”. Будзем спадзявацца, што прыйдуць да ўйгурскага чытача і творы Максіма Багдановіча, Максіма Гарэцкага, Кузьмы Чорнага, Уладзіміра Караткевіча, Аркадзя Куляшова, Якуба Коласа, Пімена Панчанкі, Рыгора Барадуліна, іншых беларускіх класікаў.

Сяргей **Шычко**

і паўнамоцным паслом Рэспублікі Малдова ў Беларусі, яна змагла пазнаёміцца і зрабіць апытанне прадстаўнікоў дыяспары. Было праведзена больш ста гутарак, і ні ў адной з іх не было негатыўных водгукаў. “Гэта гісторыя не толькі малдаўскай дыяспары, але і Беларусі, часткай якой сталі яе прадстаўнікі, – адзначыла Елізавета Квілінкова. – Я заўважыла, што праз этнічныя супольнасці яскрава прасочваецца палітыка беларускай дзяржавы ў адносінах да нацыянальных меншасцяў. Тут не ўзнікае ніякіх нацыянальных пытанняў, людзі могуць рэалізоўвацца ў адпаведнасці са сваімі дыпламамі. Гэта сведчыць пра многае”. У кнізе расказваецца пра традыцыі і культуру малдаван, якія жывуць ва ўмовах дыяспары. Усё ж, адна справа займацца захаваннем спадчыны на радзіме, іншая – у далечыні. Дзякуючы атрыманым у рэспандэнтаў звесткам накоплівалася інфармацыя пра час, прычыны і шляхі перасялення малдаван. Дарэчы, першыя даныя аб малдаванах Беларусі прадстаўлены ў перапісе насельніцтва БССР за 1926 год. Паводле яго малдаван пражывала тады ўсяго 63 чалавекі (у канцы 1930-х – 396 чалавек)... Сёння побач з беларусамі і прадстаўнікамі іншых народаў жыве каля пяці тысяч малдаван. Хтосьці прыехаў пасля вайны, многія атрымлівалі тут адукацыю, шмат тых, хто прыехаў у пошуках працы.

Таксама ў кнізе даследчыца хацела перадаць асаблівасці нацыянальнага характару, кухню, працэс адаптацыі і інтэграцыі, тое, як малдаване ўспрымаюць беларусаў і наадварот. Паказаны і ўнёсак малдаван Беларусі ў сацыяльна-эканамічнае і культурнае развіццё.

Гісторыя малдаўскай дыяспары пададзена не толькі праз тэкст, але і праз фатаграфіі, іх тут больш 350.

Ганна **Трошына**
Фота Елізаветы Голад